Pályázati azonosító: 107108/02000

Szakmai beszámoló
Debreceni Irodalmi Napok – A siker
2016. november 14-17.

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából 2003 óta a Főnix Rendezvényszervező Közhasznú Nonprofit Kft. szervezi a város 1971 óta folyamatosan működő nagyrendezvényét. A gazdag hagyományokkal rendelkező, fontos közművelődési funkciót betöltő Debreceni Irodalmi Napok szervezésekor a bevált formák megőrzése mellett az idén is a programsorozat fesztiváljellegének erősítésére törekedtünk. Ennek jegyében, akárcsak más nagyrendezvényeink – a Költészeti Fesztivál és az Ünnepi Könyvhét – esetében, az élő irodalom a város számos helyszínén, a társintézményekben is megjelent: a Kölcsey Központ mellett a Debreceni Egyetemen, a Méliusz Juhász Péter Könyvtárban, a Nagyerdei Víztoronyban, a Debreceni Irodalom Házában, a MODEM-ben, valamint az iskolákban is: rendhagyó órák, az írókkal való személyes találkozás formájában.

A fő téma a *siker*, az irodalmi alkotók *hírnevének, megbecsültségének* és *boldogulásának* vizsgálata volt– a klasszikusoktól kiindulva a kortárs szerzőkig. Az esemény kurátora, Szirák Péter szerint a DIN célja az volt, hogy az irodalom szeretetének és pótolhatatlanságának üzenete többféle közönségréteget is elérjen, s hogy az irodalmi kultúra hívei magukénak érezzék a Debreceni Irodalmi Napokat.

A Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően ebben az évben is színvonalas programokat kínálhattunk. Idén a magyar nyelv napja köré szerveződő programsorozat és az Irodalmi Napok váltotta egymást, a Rutkai Bori Banda november 13-i Sárkányjárgány-koncertje a Debreceni Irodalmi Napok felütése volt, a legkisebbeknek járó 0.nap.

A hivatalos nyitónapon a középiskolás korosztályé és a *Tilos az Á Könyveké* volt a délelőtt. A rendezvénysorozat idején mindig jelentős figyelem irányul arra, hogy az irodalom ne csak az irodalmárok, költők, írók belügye maradjon, hanem megjelenjen a fiatal olvasók között is. **Péczely Dóra** főszerkesztő **Dávid Ádám**ot, **Jeli Viktóriá**t és **Mészöly Ágnes**t hívta Debrecenbe, hogy a diákok beszélgethessenek velük írói indulásról, kiadói működésről, olvasói szokásokról. A Csokonai Színház épp ekkor az *Időfutár* bemutatójára készült, ez adta az apropóját egy másik találkozónak a Pagony debreceni könyvesboltjában.

A nyitónap délutánján folyóirat-bemutatóval folytatódott a program. Balatonfüred és Debrecen kulturális kapcsolatépítésének több évtizedes hagyománya van, ezen az alkalmon a két folyóirat, az *Alföld* és a balatonfüredi *Tempevölgy* keresett kapcsolódási pontokat. Áfra János kérdezte **Tóbiás Krisztián** költőt, műfordítót, a *Tempevölgy* folyóirat főszerkesztőjét, **Cserép László**t, a szerkesztőbizottság elnökét és **Burza Patrícia Kármen** szerkesztőt.

A DIN legerősebb és legtöbb embert a közönség soraiba invitáló előadása **a Nem tudhatom – Radnóti és korunk** című est volt, napokig kaptuk a köszönő visszajelzéseket. Ferencz Győző válogatásában, Dés László és Mácsai Pál szerkesztésében valósult meg az előadás, a színpadon két színész – **Mácsai Pál** és **Fullajtár Andrea** – és három zenész – **Dés László** szaxofonművész-zeneszerző, **Dés András**sal ütőhangszeres és **Lukács Miklós** cimbalomművész – felelgetett egymásnak, s általuk felelgetett vers, naplóbejegyzés, levél, minisztériumi rendelet, zenei improvizáció.

Ez a különlegesen szervezett szövegvilág, a tragikus halálhoz vezető út állomásainak felvillantása döbbent csendet eredményezett a nézői sorokban. Majd a csend után hatalmas tapsot. A támogatásnak köszönhetően kedvező jegyárakkal teremthettük meg a lehetőségét annak, hogy minél nagyobb létszámban lehessenek részesei ennek a nem mindennapi élménynek.

Az Irodalmi Napok második napja hagyományosan a tanácskozásé volt – a Kölcsey Központban. Az idei **tanácskozás** és kerekasztal-beszélgetés a sikert mint a kultúra részét tematizálta, számolva annak kényes és kompromisszumgyanús voltával, felvetve többek közt jelenbeli siker és a jövőbeli emlékezet, a művészi érték és az anyagi gyarapodás, az esztétikai és a gazdaságtani siker lehetséges viszonyulásait.

A plenáris előadások egyike egy kimondottan sikeres pályát, a Jókai Mórét idézte fel – **Hansági Ágnes**: *Jókai sikere. Egy írói pálya irodalmi és gazdaságtani aspektusai*, a másik pedig a kiadói sikert, az üzleti és szakmai siker különbségeit vizsgálta – **Szabó Tibor Benjámin**: *Szépséges breakeven: a pénzkánon és az „über hoch literatur”. Sikerértelmezések a magyar és a nemzetközi könyvszakmában.* A **panelbeszélgetés**ben – *A siker itthon és külföldön* címmel – a két főelőadón kívül **Szécsi Noémi**t, **Bényei Tamás**t és **Havasréti József**et kérdezte **Szirák Péter**.

A Nagyerdei Víztoronyban került sor az **Alföld-díj**ak átadására. A folyóirat hasábjain publikálók közül 2016-bana a szerkesztőség döntése alapján Alföld-díjat kapott **Bényei Péter** irodalomtörténész, kritikus, szerkesztő, **Csehy Zoltán** költő, műfordító, irodalomtörténész és **Molnár Gábor Tamás** irodalomtörténész, kritikus. 1978 óta 38 alkalommal 115 díjat osztott ki a szerkesztőség, idén a 116., 117. és a 118. Alföld-díj került tulajdonosához. A laudációk után hármójuk közül ketten személyesen vették át a díjat, s beszélgettek Lapis József szerkesztővel. A versekkel, hegedűjátékkal fűszerezett est remekül debütált az új helyszínen, erősítve ezzel a rendezvény sokhelyszínűségét.

A Debreceni Irodalmi Napok harmadik napjának programjait követő érdeklődők a Debreceni Egyetem – Méliusz Juhász Péter Könyvtár – Vojtina Bábszínház útvonalat járták be. Nagy örömünkre szolgált, hogy voltak is olyanok, akik egyik programot sem hagytak ki. Délelőtt még egy középiskola is helyszíne volt az Alföld-díjas Molnár Gábor Tamás rendhagyó irodalomórájának.

Negyedik éve, hogy a Debreceni Egyetemre is igyekszünk eljuttatni olyan írókat-irodalmárokat, aki a DIN meghívottai, s akik így órarendi keretben egyetemistákkal találkozhatnak. Idén a program-összefésülés igénye az Egyetem részéről is megvolt, ennek eleve záloga a kurátori feladatokat vivő Szirák Péter személye. Az Egyetem saját lapszámbemutatóját is beemelte a programkínálatba, s amellett fogadta a következő napon Tóth Krisztinát is.

Az eredetileg a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet könyvtárába meghirdetett **Borbély Szilárd**-lapszámbemutatót át kellett helyezni egy előadóterembe, olyan nagy érdeklődéssel fogadta az írót sokfelől ismerő irodalomkedvelő közösség. Az Egyetem egykori tanárának költői, kritikusi és tudományos életművét tematizáló Studia Litteraria-szám bemutatóján az egykori pályatársak, tanítványok próbáltak távlatot találni a megszólaláshoz. A szakmai párbeszéd feltételeit megteremtő kiadvány fontos mérföldkő a Borbély Szilárd-recepcióban.

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár – a DIN fő tematikájához igazodva – sikerszerzőt hívott kötetbemutatóra. **Grecsó Krisztián**nal, a széles olvasóközönséget megszólítani képes szerzővel nem csupán legújabb, *Jelmezbál* című kötete kapcsán beszélgetett Herczeg Ákos.

Az országosan jegyzett **Momentán Társulat** otthonosan mozog az irodalom világában. *Kex és tea*-sorozatuknak Debrecenben nem volt alkalma, épp ezért gondoltuk úgy, hogy a Debreceni Irodalmi Napok adhatna keretet egy improvizációs színházi estnek, melyen a főszereplő–főhős történetesen író. Az előadás – **Főhős: Tóth Krisztina** Babérkoszorús költő, író, műfordító – egyszerre meg tudta szólítani a Tóth Krisztina-olvasókat, s azokat, akik az improszínházért rajongnak.
Mindezt igazi színházi közegben.

A rendezvénysorozat záró napján Tóth Krisztinával szintén egy egyetemi előadóban találkozhatott közönsége, mert a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet könyvtára kicsinek bizonyult. A kortárs magyar irodalom egyik legjelentősebb és legolvasottabb alkotójának a *Világadapter* című legújabb verseskötete került terítékre. Ugyanennek a napnak délutánján a MODEM-ben tartott rendhagyó/szubjektív tárlatvezetést a GÉM/GAMEkapocs kiállításon, s ezzel zárult debreceni közreműködése.

Idén is a Debreceni Irodalom Házában zártuk az Irodalmi Napokat. Az intézmény tavaly induló **Könyv és lélek** beszélgetéssorozatának első vendége Térey János volt, aki a Könyvek termében felnyitotta és aláírta saját múzeumi könyvét. 2016-ban **Csizmadia Éva** írónő volt az, aki kéziratot adományozott a múzeumnak, s elhelyezte azt a neki szánt könyvben. **Lakner Lajos**, a Déri Múzeum tudományos igazgatóhelyettese kérdezte az idős írónőt, akinek külön örömöt okozott, hogy lányáról, Pinczési Judit költőről nevezték el a Debreceni Irodalom Háza előadótermét.

A sikerről szóló Irodalmi Napok sikeres volt. Reménye a szervezőknek és közreműködőknek, hogy ezt a közönség is így gondolta.

A beszámolót elérhetővé tesszük a www.fonixinfo.hu/kozerdeku-informaciok weboldalon a letölthető anyagok között.

Technikai adatok (a rendezvény eseményenkénti látogatószámai)				
Időpontok 2016.	**Helyszínek**	**Program**	**Közre-műk.**	**Nézők**
NOVEMBER 14. HÉTFŐ 11.00	Kölcsey Központ, Bálterem	**AZ ÍRÓK KÖZTÜNK ÉLNEK** – Találkozz a Tilos az Á Könyvek szerzőivel! Dávid Ádám, Jeli Viktória, Mészöly Ágnes, beszélgetőpartner Péczely Dóra	4 fő	120 fő
NOVEMBER 14. HÉTFŐ 17.30	Kölcsey Központ, Táncterem	**TEMPEVÖLGY** – Balatonfüred kulturális és művészeti folyóiratának bemutatkozása Cserép László, Tóbiás Krisztián, Burza Patrícia Kármen Áfra János.	4 fő	25 fő
NOVEMBER 14. HÉTFŐ 19.00	Kölcsey Központ, Nagyterem	**NEM TUDHATOM – RADNÓTI ÉS KORUNK** Fullajtár Andrea, Dés András, Dés László, Lukács Miklós, Mácsai Pál. Belépődíj: 1.900 Ft és 1.500 Ft	5 fő	708 fő
NOVEMBER 15. KEDD 16.00	Kölcsey Központ, Bényi Árpád-terem	**A SIKER –** főreferátumok Hansági Ágnes: Jókai sikere. Egy írói pálya irodalmi és gazdaságtani aspektusai Szabó Tibor Benjámin: Szépséges breakeven: a pénzkánon és az „über hoch literatur” – Sikerértelmezések a magyar és a nemzetközi könyvszakmában –	2 fő	80 fő
NOVEMBER 15. KEDD 17.15	Kölcsey Központ, Bényi Árpád-terem	**A SIKER ITTHON ÉS KÜLFÖLDÖN** – panelbeszélgetés Bényei Tamás, Hansági Ágnes, Havasréti József, Szabó Tibor Benjámin, Szécsi Noémi,: Szirák Péter	6 fő	90 fő
NOVEMBER 15. KEDD 20.30	Nagyerdei Víztorony	**ALFÖLD-DÍJASOK ESTJE** díjazottak: Bényei Péter, Csehy Zoltán, Molnár Gábor Tamás Alföld: Szirák Péter, Lapis József, Fodor Péter közreműködők: Mercs János, Arnóth Ildikó	8 fő	50 fő
NOVEMBER 16. SZERDA 8.55-9.40, 9.50-10.35	DRK Dóczy Gimnáziuma, Debrecen, Kossuth u. 35.	**HOGYAN ÉS MI VÉGRE ÉRTELMEZÜNK VERSET?** Molnár Gábor Tamás rendhagyó irodalomórája	1 fő	60 fő
NOVEMBER 16. SZERDA 14.00	Debreceni Egyetem IX. előadóterem	**BORBÉLY SZILÁRD KÖLTŐI, KRITIKUSI ÉS TUDOMÁNYOS ÉLETMŰVE: A STUDIA LITTERARIA CÍMŰ PERIODIKA TEMATIKUS SZÁMÁNAK BEMUTATÓJA**	4 fő	60 fő
NOVEMBER 16. SZERDA 17.00	Méliusz Juhász Péter Könyvtár	**GRECSÓ KRISZTIÁN *JELMEZBÁL* CÍMŰ KÖTETÉNEK BEMUTATÓJA** moderál: Herczeg Ákos	2 fő	80 fő
NOVEMBER 16. SZERDA 20.00	Vojtina Bábszínház	**FŐHŐS: TÓTH KRISZTINA Babérkoszorús költő, író, műfordító A MOMENTÁN TÁRSULAT IMPROVIZÁCIÓS ESTJE** improjelenetek Tóth Krisztinával/-ról Belépődíj: 1900 Ft	7 fő	100 fő
NOVEMBER 17. CSÜTÖRTÖK 10.00	Debreceni Egyetem XI. előadóterem	**VILÁGADAPTER** – az egyetem vendége **TÓTH KRISZTINA** moderál: Herczeg-Szép Szilvia	2 fő	100 fő
NOVEMBER 17. CSÜTÖRTÖK 16.30	MODEM	**TÓTH KRISZTINA ÉS A GÉMKAPOCS -** tárlatvezetés Belépődíj: 800 Ft, a Momentán Társulat november 16-i Főhős-előadásának jegyével ingyenes.	1 fő	40 fő
NOVEMBER 17. CSÜTÖRTÖK 16.30	Debreceni Irodalom Háza (Péterfia u. 28.)	**„EMLÉKEINK GYORS RÖPTŰ HINTAJÁN…” – irodalmi est CSIZMADIA ÉVÁVAL**	3 fő	25 fő
Összesen 1.538 látogatója volt a rendezvénynek (808 fizető néző és 730 fő az ingyenes eseményeken).				**1.538 fő**